

8.8.2014

Rapport vedrørende eksamen afholdt i faget Dansk, Læreruddannelsen juni 2014, vurdering og anbefalinger.

*Af: Torben Mundbjerg, formand dansklærerforeningen, Sektionen for Læreruddannelsen
Benny Bang Carlsen, formand for Den Nationale Følgegruppe i dansk
Niels Mølgaard, censorformand i dansk.*

Indledning

Den gennemførte eksamination i dansk i læreruddannelsen juni 2014 bærer præg af en tilrettelæggelse præget af hastværk og manglende tid til at gennemarbejde og forberede et kvalificeret eksamensgrundlag. Bekendtgørelsens retningslinjer med hensyn til tidsfrister er ikke overholdt, og de studerende har ikke kendt præmisserne for eksamen i tilstrækkelig lang tid. Form og indhold har ikke givet et tilfredsstillende grundlag for bedømmelse af de studerendes kvalifikationer i fagets mundtlige og skriftlige del.

Det har ifølge de implicerede lærere været en stressende periode i forhold til udarbejdelse af eksamensoplæggene, mv. Som det vil fremgå, har de gennemførte eksaminationer givet anledning til ændringsforslag i forhold til den kommende eksamen i 2015. Dette arbejde bør hurtigst muligt iværksættes, så de studerende kender præmisserne for eksamen tidligst muligt i det kommende studieår.

Forarbejde

Der har på ovennævnte vilkår været udført et stort forarbejde for at kunne indarbejde det nye eksamenskoncept i danskfaget i læreruddannelsen LU13. Ordningen bygger på lokalt udarbejdede skriftlige opgaver og lokalt udarbejdede mundtlige spørgsmål (de formelle bestemmelser, se bilag).

Vi har i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport haft møder med de implicerede lærere på Læreruddannelsen Zahle, UCC og har her modtaget en tilbagemelding fra alle undervisere v/ Nadia Raphael Rathje (danskkoordinator UCC) samt indhentet erfaringer fra Vordingborg/ UC Sjælland v/ Sofisa Esman. Desuden har vi overværet et antal eksaminationer på Læreruddannelsen Zahle, UCC. Forholdene omkring disse eksaminer har endvidere været drøftet i Den nationale Faggruppe samt på møder i regi af Dansklærerforeningen/ Sektionen for Læreruddannelsen, og endelig har de nedenstående anbefalinger været diskuteret af alle dansklærere i VIAUC forsamlet til fagdag i Nr. Nissum d 5.8.2014 med det resultat, at alle bakker op om de foreslåede ændringer.

Mundtlig eksamen

På Læreruddannelsen Zahle UCC viste den mundtlige eksamen, at nytænkningen med at rette fokus i faget ind mod praksis i skolen for alvor er slået igennem. I den performative del agerer de studerende med større eller mindre held lærere i folkeskolen. Der er ingen faste kriterier for denne del af eksaminationen, og der hersker usikkerhed om, hvad der bedømmes, og hvordan der bedømmes. Fokus er så meget på skolens praksis, at de teorier,

der indgår, får meget overfladisk karakter. Der er et højt refleksionsniveau, når det handler om at inddrage erfaringer fra praktikken, men den forskningsbaserede viden fremstår overfladisk og fylder meget lidt under eksaminationen. Desuden samme problemer som opstod ved den skriftlige eksamen (se nedenfor). Det performative element er usikkert, især ved gruppeeksamen, hvor der bør udarbejdes fælles landsdækkende vurderingskriterier. Det forekommer, at der skal nås utroligt meget i den mundtlige fremlæggelse på blot ½ time.

Udsagn fra underviser:

"Generelt går jeg ind for, at vi laver 5 fremfor 10 spørgsmål, der tilsammen dækker målene. Desuden er jeg fortaler for, at der for hvert spørgsmål står, hvilke kompetencemål, de dækker. Desuden skal vi væk fra at kalde underspørgsmålene 1,2,3....mange studerende følger rækkefølgen i spørgsmålene, og det går for ofte ud over både analysedel og diskussion. Det fagdidaktiske fylder for meget generelt, fordi det står først. Måske hellere denne form:

- Diskuter hvilke fagdidaktiske problemstillinger, du synes, dit spørgsmål lægger op til. Inddrag fagdidaktisk teori i din diskussion.
- Lav en lærerfaglig analyse af primærteksten (og der skal kun være én, især hvis det er elevtekster)
- Beskriv/ forklar hvordan du vil undervise i teksten
- Giv eksempler på konkrete undervisningsaktiviteter (performativt element)

Denne form vil trække teori og analyse længere frem og tvinge til refleksion, der ikke kun er lavpraktisk og rettet mod den konkrete undervisning."

"Den mundtlige ageren afhænger meget af de studerendes personlighed. Den studerende kender ikke præmisserne."

"Det giver liv i samtalen med den performative del, men har omkostninger og mangler et problemorienteret udgangspunkt og teoretisk funderet refleksion."

"I den mundtlige ageren afhænger meget af de studerendes personlighed. Generte er hæmmede. Noget dybt personligt vurderes. Kan være pinagtigt".

"Er det den rigtige måde at teste en lærerkvalifikation på?"

"Det giver liv i samtalen med den performative del, men det har omkostninger, når det ikke kobles med teori".

Skriftlig eksamen

Den skriftlige eksamen på Zahle bar præg af, at de studerende har haft svært ved at honorere de stillede krav i opgaverne, der refererer til kompetencemålene.

Samtalerne med undervisere og censorer har indbefattet udsagn som:

"Vanvittigt at det ikke er centralt stillet skriftlig opgave. Giver problemer. Opgaven er for krævende. Der bliver mulighed for meget slinger. Ikke samme fordele som den centrale, fx med teknologiske muligheder"

"Tilbøjelighed til at den skriftlige besvarelse tynder ud ved de sidste spørgsmål fx der, hvor de gode / mindre gode skilles ud. Nogen bliver kvalt i stoffet"

"Med den lokalt forankrede skr. delprøve er der jo en vis risiko for, at udgangspunktet for at evaluere de studerendes danskfaglige kompetencer bliver alt for uensartet (og ulige) Jeg vurderer derfor, at det er mest hensigtsmæssigt med en centralt stillet prøve. Holder man alligevel fast i en lokalt stillet delprøve, kan man overveje at påføre kompetencemålene som vurderingskriterier i forbindelse med opgaveformuleringen".

"Ang. det performative element i den aktuelle skr. delprøve er jeg positivt indstillet til kravet om (den fiktive) artikel. Jeg mener, at denne opgave har en professionsrettethed, hvor de dygtige studerende fik mulighed for at udfolde deres fagdidaktiske refleksioner i en relevant form".

"Min væsentligste indvending mod den skr. delprøve er, at opgaven var alt for omfattende".

Den performative del

Udsagn fra en underviser:

"Det performative element er usikkert. Især ved gruppeeksamen. Her bør der være fælles krav. Utroligt meget der skal nås i den mundtlige fremlæggelse på ½ time. Eller også skal dette element udgå, da det udtrykker en pseudoprofessionsretning uden faglig substans. Jeg har følgende udtalelse fra en studerende om det at performe skriftligt (her skrive faglig artikel til dansk-tidsskriftet, som om man var en færdiguddannet lærer og de problemer det giver)":

"For mig har det været udfordrende at skrive en artikel om et undervisningsforløb til tidsskriftet DANSK. Dette hænger ikke mindst sammen med, at jeg aldrig før har oplevet at skrive en tekst af sådan en karakter. Nok har vi i danskfagets undervisning på læreruddannelsen beskæftiget os med skriftlige opgaver, som indebar forklaring af og argumentation for forskellige metoder og teorier, men aldrig har jeg skullet sætte disse overvejelser i en kontekst som denne (...) Jeg ville ønske, at jeg i højere grad kunne have inddraget mine egne erfaringer fra praksis, f.eks. i forbindelse med praktikken (...) jeg tror, inddragelsen af egne praksiserfaringer ville have gjort artiklen mere autentisk og troværdig"

Udsagn fra underviser:

"Min oplevelse er, at de studerende var meget usikre på det performative element i den mundtlige delprøve. I et enkelt tilfælde glemte den studerende at inddrage det (uden at det dog blev negativt vurderet)".

Det kan måske til dels skyldes, at der gives uensartede meldinger i vejledningen til den studerende om, hvor meget den studerendes selvstændige introduktion (inkl. det performative element) skal fylde: I "Vejledende information til studerende om mundtlig prøve i dansk som undervisningsfag forår 2014" citeres flg. fra studieordningen: *Ved prøven får den studerende maks. 10 minutter til at indlede med den performative opgave.*"

Karaktergivningen

Karaktergivningen er et kapitel for sig. Det generelle billede er, at der ikke er så langt mellem den mundtlige og den skriftlige karakter. Men problemet er, hvad den studerende skal have i samlet karakter, når der er langt mellem den skriftlige bedømmelse (fx 02 eller 4) og den mundtlige bedømmelse (fx 10 eller 12)? Af vedlagte klage fra en studerende (bilag1) fremgår det, at den studerende føler sig forkert vurderet og samtidig er meget frustreret over, at der ikke gives tilbagemelding på en bedømmelse af såvel den skriftlige som den mundtlige del. Hun er ikke informeret om, at den fejlinformation der står i studieordningen (om at begge områder skal bestås, før der dannes en samlet karakter) er rettet. Ved gruppeeksaminer opstår der problemer med, at de studerende i den afgivne respons ikke forstår, eller er skuffede over, når der tildeles forskellige karakterer (når den mundtlige præstation i øvrigt har været til ens bedømmelse).

Censorrapport indsendt 19.6:

"Det er ikke tilfredsstillende, at der gives en samlet karakter for to vidt forskellige elementer i faget: Det mundtlige og det skriftlige. Det er to helt uafhængige eksaminationer. Det bliver "lidt op og ned" og man kan risikere, at en studerende består i sit undervisningsfag uden at være i stand til at skrive en sammenhængende forståelig tekst (i værste fald kunne det være situationen)."

"Det kan stærkt anbefales, at der bliver to forskellige eksamener. En mundtlig (med performativ opgave og undervisningsplan og teori) og en skriftlig med fokus på tekstanalyse (af alle mulige slags tekster) og fortolkning og undervisning."

Udsagn fra underviser:

"I et enkelt tilfælde oplevede vi, at en studerende mundtligt præsterede til 00 men skriftligt havde lavet en opgave, der var middel og derfor samlet fik karakteren 4. I dette tilfælde mistænker jeg, at han ikke har lavet den skriftlige opgave selv – det er vel også en problemstilling, der skal medtænkes?"

"Den samlede karakter får også konsekvenser for de dygtigste studerende, der præsterer fremragende mundtlige oplæg, men som ikke kan honoreres for det, fordi den skriftlige opgave er knapt så god. Mange studerede får derfor karakteren 10, hvor to karakterer ville have vist fx 12 mdt. og 7 skr."

"Det bliver lidt "pærer og bananer" at votere ud fra de to delprøver. Er klart tilhænger af anbefalingen, at der gives 2 karakterer".

Klageskrivelse fra studerende (se bilag 2):

Sammenfattende kommentarer fra underviser Nadia Raphael Rathje, Zahle

”Det, der allerede er beskrevet ovenfor, svarer meget godt overens med mine oplevelser. Jeg tænker, at forholdet mellem den skriftlige og mundtlige del bliver alt for udvisket, så jeg vil bestemt støtte, at vi vender tilbage til en todelt karakter. Jeg kunne også godt tænke mig, at vi diskuterede den status som den studerendes egen skriftsprogsbeherskelse har i forhold til vurderingen.

Det performative element var nærmest pinagtigt. Der var et par eksempler, hvor det gav mening – særligt i forbindelse med mundtlighedsspørgsmålene. Jeg har svært ved at se, at vi skal kunne vurdere de studerendes praksisfærdighed ud fra det performative.

Mine studerende gav udtryk for, at de havde været glade for den skriftlige prøve og den form, den havde.

Desuden har jeg overvejet den problemstilling, at praktikken var forbløffende fraværende i såvel eksamensspørgsmålene som i de konkrete eksaminer.”

Sammenfattende kommentar fra Sofia Esman, Vordingborg

Evaluering af eksamen på LU13

- Mundtlig eksamen - de 10 spørgsmål

Nogle spørgsmål kunne være mere konkrete, fx mundtlighed på dansk store og spørgsmål 10 mundtlighed og ikke-fiktive tekster på små.

De mest konkrete og håndgribelige spørgsmål virkede bedst.

Man bør måske fordele spørgsmålene mindre ligeligt/matematisk på fagets moduler. Fx bør læsning/skrivning fylde mere af andelen af spørgsmålene på dansk små, mens mundtlighed er en del af alles eksaminer jf. performance-kravet.

- Den performative del (skal der justeres?)

Vi må 'træne' de studerende mere i hvad den performative del går ud på og blive mere skarp på hvad vi forventer af denne del. Måske skal vi også åbne op for at den performative del er bredere formuleret end tilfældet var i år. Den performative del var ret problematisk for en del af kollegaerne, fordi begrebet ikke er foldet ordentligt ud. Censorerne havde vidt forskellige krav til begrebets indhold.

- Skriftlig eksamen (fungerede opgaverne?)

Både små og store er tilfredse med eksamensopgaverne. Nogle studerende synes at de 24 timers forberedelse er meget hårde. Vi kan overveje om vi skal rykke tidspunktet for offentliggørelsen, fx til om eftermiddagen. Vi spørger de studerende hvad de synes.

- Votering - hvordan fungerer det?

Voteringen om den fælles karakter fungerer overraskende let. Vi forudser dog at der kommer færre 12-taller og færre dumpninger.

Økonomi

Det virker uhensigtsmæssigt, at så mange undervisere skal udfærdige eksamensopgaver. Og der er umiddelbart fare for udviklingen af mange forskellige danskfag, selvom det er de samme kompetencemål, der bedømmes. Der kunne spares betydeligt ved en centralt stillet (skriftlig?) opgave i stedet for udarbejdelsen af 16 forskellige opgaver. Det er endvidere uhensigtsmæssigt og fordyrende, at en studerende der dumper i faget skal til reeksamen i såvel den mundtlige som den skriftlige del.

Administration

Udsagn fra censorrapport indsendt 19.6:

"Samarbejdet var godt. Sekretæren flink. Men det er voldsomt irriterende at skulle finde de skriftlige besvarelser af eksamen i et system, der er uigennemskueligt for novicer på "Fronter". Og det er håbløst, at der afleveres i formater, der ikke kan vises på alle skærme (odt - mit yndlingshadeformat)."

Anbefalinger

Nedenstående giver et overblik over de ændringsforslag/ justeringer der er stillet.

- **Der bør gives særskilt karakter for den mundtlige og den skriftlige eksamen. Dette er den nye eksamensforms største problem. Begge eksaminer skal bestås.**
- **Der bør udarbejdes en centralt stillet professionshøjskoleopgave til den skriftlige eksamen med tydelige (og ensartede) vurderingskriterier**
- **Der bør udarbejdes fælles vurderingskriterier for den performative del**
- **Det bør overvejes, om der skal udarbejdes 10 mundtlige spørgsmål eller om nogle af kompetencemålene kan slås sammen. Det bør desuden overvejes at erstatte denne del med en ugeopgave i et af de fire kompetencemål. Dette skal så ske ved lodtækning mellem modulerne for den enkelte studerende eller gruppe ved gruppeeksamen.**

- Til den mundtlige eksamen bør der udarbejdes vejledende beskrivelse af det, der forventes, så der kan blive en rimelig fordeling mellem praksisviden og forskningsbaseret viden
- Det anbefales, at den mundtlige prøve består af et skriftligt oplæg, som tæller med i bedømmelsen og hvis omfang afhænger af antal studerende i gruppeprøven. Hver studerende skal hæfte for selvstændige afsnit, men indledning, problemformulering og konklusion må være fællestekst for alle deltagere. Enkeltstuderende skal efter denne model fx skrive 5 sider, mens grupper tildeles yderligere 2 sider pr. deltager.
- Vi anbefaler, at den nationale faggruppe får en central rolle i udarbejdelsen af ovennævnte ændringsforslag

Af ovenstående ændringsforslag har adskillelse af mundtlig og skriftlig del i to karakterer samt det at der fremover bør udarbejdes en centralt stillet skriftlig opgave udarbejdet af Den Nationale Faggruppe højeste prioritet. Herefter prioriteres en mundtlig eksamensform, der afholdes i en form og med et indhold, der modsvarer den opstillede tidsramme.

Med venlig hilsen

Torben Mundbjerg, Benny Bang Carlsen og Niels Mølgaard

BILAG

1. Evalueringer af kompetencemålsprøven forår 2014 (undervisere/censorer) A-E
2. Eksamensspørgsmål / Vordingborg
3. Eksamensspørgsmål / Zahle
4. Vejledende køreplan for mundtlig prøve i dansk som undervisningsfag forår 2014
5. Klageskrivelse indsendt på Læreruddannelsen Zahle 17.6.14 kan fremsendes. Der foreligger flere klagesager – men de er ikke pt tilgængelige

BILAG 1: Evaluering af kompetencemålsprøven forår 2014 UCC

A: Dansk 1.- 6.klasse

1. **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven? **Jeg har vejledt de studerende løbende, siden spørgsmålene blev udleveret. Jeg har også forsøgt at styre processen ved at bede de studerende forberede bestemte spørgsmål til de enkelte vejledningsgange. Det fungerede godt, synes jeg.**

2. **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var, at vi ikke kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale? **Det var mit indtryk, at censorerne faktisk ikke læste teksterne forinden, men kun orienterede sig i skemaet. Jeg synes nu, det var meget rart, at teksterne var vedhæftet.**
3. **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer, der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål? **Jeg synes, det virkede lidt kunstigt. Hos flere studerende var den performative del faktisk svær at få øje på. Jeg synes ikke, den gav mulighed for at vise andet og mere end hvad der ellers kom til syne gennem besvarelse af de øvrige spørgsmål.**
4. **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor? Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element? **Det performative element virkede mere tydeligt og var lettere at forholde sig til i den skriftlige prøve end i den mundtlige.**
5. **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering?
6. **Andre kommentarer?**

Det er min helt klare opfattelse, at den skriftlige prøve kom til at vægte mindre i voteringen end den mundtlige. Jeg håber, at vi får mulighed for at give to karakterer i fremtiden.
7. **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven? **De studerende er vejledt i grupper, som de selv har dannet. Vejledningen druknede i drøftelse af, hvilken primærtekst de havde valgt (ofte styret af hvad der var hjemme på biblioteket) samt deres litteraturlister. Vejledning i indhold var der ikke rigtig tid til.**
8. **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var at vi ikke

kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale? **Rodet og tidkævende for både de studerende, mig og censor – ikke mindst! Hun var temmelig utilfreds. For at sige det mildt! Vanvittigt at de studerende skal bruge så meget tid på at scanne tekster. Den tid kunne bruges mere hensigtsmæssigt.**

9. **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål? **Det fungerede ikke meningsfuldt – undtagen i sp. om oplæsning**

10. **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor? Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element?
  - **Undrer mig over sp. vedr redidaktisering: det fremgår ikke af studieordningen**
  - **Den skriftlige opgave var for omfattende. Meget og meget fragmenteret materiale at få styr på i løbet af de 28 timer**
  - **Sp 1 og 4 "tynde"**
  - **Generelt for omfattende sp. til at de studerende kommer i dybden**
  - **Spørgsmålene bør være mindre detaljerede og give de studerende mere "frihed" til at svare**
  - **Antal spørgsmål skal minimeres (hvis vi skal fortsætte med denne form som jeg slet ikke er begejstret for)**

11. **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering? **To karakterer – tak! Gav kun et 12-tal ud af 30 studerende. Det er for lidt – men den skriftlige karakter måtte nødvendigvis trække ned. Og omvendt: flere studerende præsterede meget dårligt i deres skriftlige del, men vi kunne ikke dumpe dem, idet de kunne "noget" i den mundtlige. Det performative element var ikke udslagsgivende for karakteren, og i øvrigt svært at skelne fra resten af præstationen.**

12. Andre kommentarer?

Evaluering af kompetencemålsprøven forår 2014 UCC

B: Dansk ældste

1. **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven?

Det har overhovedet ikke fungeret. Jeg har siddet time efter time og ventet på at studerende skulle dukke op til vejledning – de er ikke dukket op – og det er også gået dem ilde til eksamen ☹

Jeg vil forsøge næste år at lægge noget mere prøveeksamen ind i undervisningen:
"Hvordan kunne man performe dette spørgsmål til eksamen"

2. **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var at vi ikke kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale?

Jeg synes fortsat det er helt nødvendigt at kunne forberede sig på den/de tekster de studerende analyserer. Og vi har ikke tid til at gå på jagt efter dem alle selv! Næste år skal de aflevere en mappe med 10 mapper i. Så bliver det ikke sådan en mega - lang fil, og så kan man bare slette de irrelevante mapper, når der er trukket lod.

3. **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål?

Det skal helt klart præciseres. Jeg er blevet sat til at være 5.klasses elev, jeg er blevet sat til at sidde for mig selv og lave "gruppearbejde", censor og jeg er blevet sat til at analysere teksten ud fra nykritikkens niveauer!!! (hvad den studerende nemlig ikke selv kunne) Dette her duer ikke!!! Formuleringen skal lyde: "Vis nogle danskkolleger hvordan du vil undervise i dette her og forklar hvorfor" . Jeg synes ikke det er dumt og jeg tror ikke at mere valgfrihed (ideliste) er en god idé, det skal bare ikke være en fiktiv, asymmetrisk situation.

4. **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor?

Der var ikke nogle af spørgsmålene jeg følte var "umulige" og straks må laves om, men der er formuleringer der skal skærpes, f.eks var der studerende der ikke havde fattet at de skulle fremlægge en analyse til eksamen – de troede bare at de skulle have lavet en (! – den misforståelse kunne lidt vejledning måske have afhjulpet, men vi kan godt skrive det tydeligt) Jeg går ind for en skærpelse af visse formuleringer og så at prøve dem en gang til. Desuden vil alle mine, der ikke bestod, gerne vide om det er de samme

spørgsmål, de skal forberede sig på, så vi bør have nogle regler om spørgsmålene i forhold til reeksamen.

5. **Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element?**
Jeg synes faktisk at vores idé med at lade de studerende selv bestemme hvad de ville bruge teksten til har fungeret godt: Det har været mere alsidigt at læse besvarelserne, og det er en relevant kompetence de studerende prøves i. Jeg er spændt på hvad de andre dansklærere mener her om denne type opgave. Joh, jeg tror de forstod hvad opgaven gik ud på, men der var mange der ikke magtede det. Det tilskriver jeg mere niveauet end opgaven; men netop derfor bliver det interessant at høre hvad de andre siger.

6. **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering?
Jeg synes der er en klar tendens til at det hele blev noget "grød" fordi der var så mange delelementer der skulle indgå. Så jeg tror at man med et middelhold ofte kun vil komme til at give 4 og 7, men det kan jeg jo ikke vide.
Det er aldeles uholdbart ikke at kunne give en karakter for hver af præstationerne. Det må klart laves om igen: én karakter for skriftligt og én karakter for mundtligt. Jeg har f.eks en to-sproget som har skrevet en rigtig god opgave, men hun lavede en rigtig dårlig mundtlig præstation og nu kan man ingen steder se at hun skriver fremragende. Det performative element indgik på linje med alt det andet der skulle bedømmes.

Måske skal vi se om vi kan få bygget spørgsmålene op så de tydeligt ligger i tre dele: viden – færdigheder - (didaktisk transformations-) kompetence. Hvis det er muligt er det måske også lettere og tydeligere at begrunde karakteren ud fra kompetencemålene?

7. Andre kommentarer?

Jeg håber og beder til at det niveau, jeg har set, skyldes mit konkrete hold og ikke ny LU – hvis det er hvad vi kan forvente os fremover er det godt nok et fald i niveau der vil give genlyd ude i skolen!!!

Evaluering af kompetencemålsprøven forår 2014 UCC

C: Kompetencemålsprøve, dansk sluttrin. Evaluering på baggrund af 2 holds eksaminer (DS4-26 og DS 4-24) – i alt 39 studerende.

1. **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven?

Vi organiserede vejledningen efter modellen: 1 fælles optakt til eksamen med diskussion af prøveformen m.m. Derefter delte vi de studerende i grupper der hver stod for at skulle formidle et eller 2 eksamensemner for holdet med undervisningsforløb, tekster, analyser, teori m.m. Disse oplæg havde vi en fælles diskussion ud fra og kontraktet hed: Læreren skal have taletid efter hvert oplæg. De 10 oplæg blev samlet i mapper i studiezone og blev efterfølgende brugt som inspiration af den enkelte studerende. Lige inden afleveringsfristen d. 19.5, lavede jeg korte individuelle vejledninger (20 min. pr mand) ud fra deres udfyldelse af matrixskemaer og tekstforslag.

Vejledningen fungerede perfekt inden for de rammer der var, synes jeg. Jeg brugte de afsatte 45 minutter pr studerende alt i alt (og nok lidt mere, hvis jeg skal være ærlig). De studerende var også glade for formen og alle deltog meget ansvarligt i alle dele af vejledningen. Jf Hanne S, så er det en fordel at det er de studerende der har ansvaret, så de er forpligtet overfor andre end sig selv og læreren.

Jeg vil dog lige nævne: Ingen studerende havde tid til at tage fat i andre primærtekster end dem der allerede var behandlet i uddannelsen – heller ikke selvom jeg kom med fine (synes jeg) alternative forslag. Det er en skam, men måske vil det være muligt når de får spørgsmålene i bedre tid.

- **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var at vi ikke kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale?

Vi har brug for primærtekster. Men den måde det blev organiseret på, skal ændres. Enten færre spørgsmål, som begge mine censorer anbefalede – fx 5. Og så selvfølgelig som Hanne sagde: Vi skal lave mapper pr emne, fremfor et langt pdf-dokument (nogle fyldte 80 sider), som endda var navnegivet med studienummer, som gjorde det meget tidskrævende at finde frem til de enkelte primærtekster. Der var meget bøvl med dette. Det var heller ikke alle studerende der kunne finde ud af at give et pdf-dokument sidehoved, så man rodede rundt i, hvem det nu var dette stof hørte til. Og så er der grupperne: kan de ikke nøjes med at aflevere et eksemplar fremfor hver sit?

- **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål?

Det performative element var en joke! Det tog for lang tid af de 30 minutter og indgik nærmest ikke i bedømmelsen. Af og til var det endda umuligt at se, hvornår det

performative element fandt sted – og det var nærmest de bedste! Jeg synes det fungerede når det naturligt indgik i fx undervisningsforløbet som eksempler på aktiviteter de studerende ville lave med eleverne. Helt pinligt blev det, når de studerende rejste sig op og holdt ”taler”, rejste sig op og lod som om de ”underviste” 8.b, havde venner med der skulle agere elever. Godt var det når de studerende læste op som de ville gøre det for en klasse, havde lavet responsark til elevtekster, havde lavet egne eksempler på brug af facebook, blogs og andet de ville gøre med eleverne.

- **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor? Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element?

Vi skal have set på de spørgsmål til den mundtlige del igen med nye øjne. Der er enkelte af dem der skal laves helt om. Generelt går jeg ind for, at vi laver 5 spg der tilsammen dækker målene, fremfor 10. Desuden er jeg fortalende for at der for hvert spørgsmål står hvilke kompetencemål de dækker. Desuden skal vi væk fra at kalde underspørgsmålene 1,2,3....mange studerende følger rækkefølgen i spørgsmålene, og det går for ofte ud over både analysedel og diskussion. Det fagdidaktiske fylder for meget generelt, fordi det står først. Måske hellere denne form:

- Diskuter hvilke fagdidaktiske problemstillinger du synes dit spørgsmål lægger op til. Inddrag fagdidaktisk teori i din diskussion.
- Lav en lærerfaglig analyse af primærteteksten (og det skal kun være en – især hvis det er elevtekster)
- Beskriv, forklar hvordan du vil undervise i teksten
- Giv eksempler på konkrete undervisningsaktiviteter (performativt element)

Denne form vil trække teori og analyse længere frem og tvinge til refleksion der ikke kun er lavpraktisk og rettet mod den konkrete undervisning.

Den skriftlige eksamen fungerede ikke optimalt. Jeg kunne godt lide åbenheden og jeg endte med at blive glad for Terje Vigen! Men: teksten var nok for lang – i hvert fald når der både skulle laves analyse, fagdidaktisk refleksion og artikel. Mange fortalte at de slet ikke sov og egentlig ville have foretrukket 6 timer i en sal. Tekst 2 indgik stort set ikke hos nogle af de 39 jeg havde op. Kun ganske få var i stand til at lave en artikel. Vil faktisk gå så langt som til at sige, at kun de allerdygtigste er i stand til at lave en artikel, og så ekskluderer vi, synes jeg. Hellere en form, som alle vil kunne byde ind i forhold til.

Jeg citerer en studerende der skriver: ”For mig har det været udfordrende at skrive en artikel om et undervisningsforløb til tidsskriftet DANSK. Dette hænger ikke mindst sammen med, at jeg aldrig før har oplevet at skrive en tekst af sådan en karakter. Nok har vi i danskfagets undervisning på læreruddannelsen beskæftiget os med skriftlige opgaver, som indebar forklaring af og argumentation for forskellige metoder og teorier, men aldrig har jeg skullet sætte disse overvejelser i en kontekst som denne (...) Jeg ville ønske, at jeg i højere grad kunne have inddraget mine egne erfaringer fra praksis, f.eks i forbindelse med praktikken (...)

jeg tror inddragelsen af egne praksiserfaringer ville have gjort artiklen mere autentisk og troværdig”

Der er jo ingen grund til at vi skal lave et performativt element som beder de studerende om at spille en rolle – hvorfor ikke lade dem skrive til ligesindede, beskrive en aktivitet, de vil lave, lave en anmeldelse e.a. mere ægte. De må vi tænke over, hvordan vi kan løse bedre. Ellers skal vi da træne dem i at skrive faglige artikler. Og er det – helt ærligt – besværet værd?

- **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering?

Jeg var især ærgerlig over, at de mange 12-taller jeg kunne have givet, hvis jeg måtte vurdere det skriftlige og mundtlige for sig, ikke kom frem. Jeg havde potentielt 5 12-taller som blev til 10-taller i stedet, fordi det skriftlige trak ned i den samlede bedømmelse. Omvendt havde jeg en enkelt 00 mundtligt som jeg ikke kunne dumpe, fordi han havde lavet (fået andre til at lave?) en skriftlig opgave, der trak ham op på et 4-tal. Og en enkelt til en gruppeprøve, der skrev som en drøm, men som i det mundtlige ikke fik sagt nok. Hvad siger det 7-tal han fik så overhovedet om, hvad han egentlig kan? Vi må altså have de to karakterer tilbage. OG vi skal have en centralt stillet skriftlig prøve, så vi ikke, som Niels Mølgaard siger, kommer til at få forskellige danskfag på landsplan.

- **Andre kommentarer?**

Jeg ærgrer mig igen igen over, at vi skulle være testpersoner for denne prøveform, før vi var færdige med at udvikle den. Og når det nu bliver lavet om, så vi får to karakterer tilbage (det tyder det på i skrivende stund), så har vores studerende været prøveklude og kommer ud med en samlet karakter, der ikke siger særlige meget om, hvad de egentlig kan.

Men vi kan da rose os af, at VI GJORDE DET! Og kom igennem og slukkede 200 brande undervejs....og fik nogle erfaringer med os, som vi godt kunne have forudset og helst ville have været foruden.

Christine Pilegaard Larsen, eksaminator, 20.6 2014

Evaluering af kompetencemålsprøven forår 2014 UCC

D: Dansk ældste

- **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven?
Vejledningen var organiseret omkring studiegrupperne. Hen over 3 vejledninger kom vi omkring alle 10 spørgsmål, som de til hver gang skulle forberede materiale til. Ind i

mellem gik der lidt for meget undervisning i det, der skulle have været vejledning. Årsagen var, at de studerende efter eget udsagn var ret pressede, og at de derfor ikke altid havde forberedt sig lige godt. Måske er 10 spørgsmål også lige i overkanten. Jeg synes 8 ville passe glimrende – 2 spørgsmål inden for hvert modul.

- **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var at vi ikke kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale?
Det var en kæmpe hjælp. Vi skal have nem adgang til deres analysetekster for at kunne eksaminere sagligt og konkret. Censor havde heller ikke problemer med at finde teksterne, men systemet kan gøres bedre, så vi ikke behøver at sende alle 10 tekster.
- **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål?
I mange spørgsmål er det performative element meget integreret i det fagdidaktiske område – fx udarbejd et undervisningsforløb. I disse spørgsmål var der ikke denne store forskel i forhold til den gamle form. I andre spørgsmål var det meget tydeligt (fx oplæsning, præsenter dit projekt over for danskkollegerne), og det kunne i mange tilfælde vise andre danskfaglige kompetencer, som ellers var blevet overset. Det er klart noget, vi skal øve os i at vejlede i, for at kvalificere det, så det ikke bliver for kejtet og skævt.
- **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor? Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element?
Der skal redigeres lidt på spørgsmålene, men ellers fungerede alle 10 spørgsmål. I den skriftlige opgave var der ingen som misforstod det performative element, men det var for nogle studerende vanskeligt at adskille spørgsmål 2 og 3. De tænkte ikke bredt nok i spørgsmål 2, som i nogle tilfælde blev en præsentation af pointerne fra artiklen. Den faglige artikel er en bred genre, og der var også store forskelle i niveauet. De bedste artikler kom omkring fagdidaktikkens hvad, hvorfor og hvordan på en god og saglig måde. De studerende præsenterede teori og anvendte den. De skrev en interessant danskfaglig artikel, mens andre forfaldt til beskrivelse af aktiviteter uden inddragelse af teori og danskfaglig argumentation. Opgaverne var generelt set LAAAANGE og analysen meget enslydende. Set i det perspektiv var artiklen det element, som satte et både fagligt og personligt præg på danskfaget, hvilket censor og jeg mente fungerede udmærket.

- **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering? Det var ikke nemt, men det lykkedes at lave en helhedsvurdering, som vi kunne begrunde over for de studerende. Det sidste er vigtigt, og det var i nogle tilfælde svært, fordi præstationerne i den skriftlige og mundtlige del lå langt fra hinanden. Vi vurderer ikke abstrakte kompetencer i dansk, sådan som ministeret vil have os til at gøre. Vi kan ikke vurdere generelle analytiske, fortolkende og fagdidaktiske etc. kompetencer uden at medtage og medtænke et fagligt stofområde og tekstgenre, som kompetencerne relaterer til. Derfor skal vi i fremtiden have to karakterer - please!

- **Andre kommentarer?**

E: Evaluering af kompetencemålsprøven forår 2014 UCC

Husk at skriv om det er ældste eller yngste, du har haft til kompetencemålsprøve.

Kompetencemålsprøve dansk sluttrin

Studerende oppe: 33 studerende

- **Vejledning til prøven:** fx Hvordan har det fungeret og hvilken vejledningsformer har fungeret bedst og/eller vil du anbefale i forbindelse med prøven?
Vejledningen har foregået ved fælles gennemgang af oplæg til prøven.
Hvert spørgsmål er derefter præsenteret af gruppe studerende, der stod for at organisere fremlæggelse og respons på præsentationen ved gennemgang for holdet.
Grupperne blev opfordret til at lægge arbejdet i portalen til inspiration for alle. Der har været for kort tid til hele denne proces.
- **De studerendes materiale:** fx Vi har haft alskens udfordringer med at de studerende skulle aflevere materiale til mundtlig del af kompetencemålsprøven. Tanken var at vi ikke kunne vurdere uden at kende primærteksten. Var det besværet værd? Kunne vi have nøjes med skemaet? Kunne vi helt have undværet materiale eller skal vi "bare" få det til at gå mere logistisk op? Hvad vil du anbefale?
Denne del af prøven har fungeret godt. Det er ikke kun godt for os at have primærteksterne, det er også godt for de studerende at skulle være så præcise tidligt – for evt også at kunne kassere tekster i deres egen udvælgelsesproces.
Processen med at vælge ud har de studerende givet udtryk for hjælp dem med at målrette og fokusere deres opmærksomhed. Dog kunne de godt have tænkt sig meget bedre tid til at arbejde med valgene.
- **Det performative element:** fx Hvordan har det fungeret? Var der nogle nye kompetencer der kom til syne ved dette element? Hvordan ville du anbefale det inkorporeret i spørgsmål fremover? Skal de studerende fx vælge selv ud fra en ideliste i stedet for det er koblet til det enkelte spørgsmål?
Det performative element har fungeret bedst dér, hvor opgaven kunne løses tættest muligt på en autentisk kommunikationssituation for den studerende. Dér hvor det fiktive element vejer tungt, eller mange aspekter af kommunikationssituationen er fiktive, har opgaveløsningen hos de to hold, jeg har haft oppe, været dårligst.
Formulering af undervisningsforløb, formulering af en konkret opgave, sådan som den skulle formuleres til eleverne, analyseopgave (af mundtlig tekst fx) har fungeret bedst.

- **Kompetencemålsprøvens kvalitet:** fx Har du nogle kommentarer til de mundtlige 10 spørgsmål og/eller til den skriftlige delprøve? Hvilke spørgsmål fungerede bedst og mindre godt og hvorfor? Og i den skriftlige delprøve: forstod de studerende det performative element?
Meget få havde skrevet en god artikel – og dem, der havde ramt artikelgenren havde ikke nødvendigvis et godt undervisningsforløb og nogle gode hovedpointer at få frem. (jf. iøvrigt pkt. 3)
- **Vurdering af prøverne:** fx Hvilke problemstillinger og evt. styrker var der ved den samlede vurdering? Og hvordan indgik det performative element i jeres vurdering?
Har haft de samme oplevelser, som flere andre har beskrevet med gode mundtlige præstationer, der trak dårlige skriftlige op fx. Censorerne og jeg under blev under samtalen forud om opgaverne generelt enige om, at det element, som var svagest i den skriftlige del (analyse, fagdidaktisk element, egen sproglige formuleringsevne) skulle have særlig opmærksomhed under den mundtlige del.
- **Andre kommentarer? Håber på de studerende til næste år får mulighed for at blive bedømt på både deres mundtlige og skriftlige kompetencer.**

BILAG 2: EKSAMENSSPØRGSMÅL Vordingborg

Lærereksamen den 19.-20. maj 2014 *Undervisningsfaget dansk 1.-6. klasse*

Tekstmateriale:

d'dansk:

Fællesbog 1. klasse s. 6-13

Træningshæfte s.4-14

Lærervejledning s. 67-75

OBS: til *d'dansk* findes også "Bogstavhæfte - 1. klasse", som eleverne bruger til at øve deres bogstavskrivning i. Den indgår ikke i tekstmaterialet.

Opgave:

Du skal:

1. udarbejde en analyse af læremidlet *d'dansk 1*. Herunder diskutere, hvordan du ville bruge læremidlet til læseundervisning i begyndelsen af 1.klasse.
2. udarbejde en skrivelse til dine forældre i 1.klasse, hvori du forklarer, hvordan deres børn lærer at læse og skrive.
  - a. Du skal forestille dig, at du laver en skrivelse til forældrene i begyndelsen af skoleåret.
3. diskutere dit valg af indhold og form i skrivelserne til forældrene.
  - a. Hvordan er din kommunikation i form af sprog, stil og layout afstemt med dine modtagere?

Besvarelsen afleveres som Pdf på Fronter senest tirsdag den 20.5 kl. 10.00.

Opgaven skal besvares individuelt, og den må maksimalt fylde 10 sider à 2600 anslag, eksklusiv indholdsfortegnelse og litteraturliste.

Husk tydelig angivelse af kilder og citater. Lærereksamen den 19.-20. maj 2014

Undervisningsfaget dansk 1.-6. klasse

Vurderingskriterier:

I bedømmelsen af din besvarelse vil der bl.a. blive lagt særlig vægt på følgende kompetencemål:

☒ *Den studerende kan begrundet planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle differentieret læseundervisning for heterogene elevgrupper.*

Herudover vurderes du bl.a. ud fra følgende videns- og færdighedsmål:

☒ *Kritisk vurdere læremidler til såvel begynderundervisning i læsning som til fortsat læsning og fremstille supplerende læremidler*

☒ *Anvende fagdidaktisk viden om sammenhænge mellem læsning og skrivning i dansk og andre fag*

☒ *Planlægge og gennemføre aktiviteter, der understøtter elevers læsning og læseudvikling i 1.-6. klassetrin*

☒ *Skabe hensigtsmæssige tekster til en given kommunikationssituation på baggrund af valg mellem medier og sproglige virkemidler"*

☒ *Viden om sprogsystem, herunder grammatik, sprogbrug og gældende retskrivningsprincipper"*

BILAG 3 EKSAMENSPØRGSMÅL Zahle

Spørgsmål til mundtlig kompetencemålsprøve dansk begynder, forår 2014

1. Udvikling af elevers skriftsproglige kompetencer

- Lav en analyse af elevernes skriftsproglige kompetencer i to selvvalgte elevtekster. I analysen skal viden om såvel makro- som mikroniveau inddrages.
- Beskriv forskellige tilgange til respons og evaluering af sprogbrug og grammatik i elevers tekster
- Diskuter, hvordan eleverne kan støttes bedst muligt i deres skriveudvikling.

Performativt element: Giv et konkret eksempel på, hvordan man kan evaluere sprogbrug og grammatik i en af de selvvalgte elevproducerede tekster

2. Læremidler til undervisning i skriftsprogstilegnelse

- Analyser uddrag af læremiddel til undervisning i skriftsprogstilegnelse.
- Beskriv det syn på læsning og skrivning, som læremidlet bygger på.
- Diskuter og vurder, hvordan læremidlet kan støtte elevernes skriftsprogstilegnelse. Inddrag viden om læsning og skrivning, herunder afkodning, læseudvikling og læseforståelse.

Performativt element: Demonstrer med udgangspunkt i det valgte læremiddel et eksempel på undervisning i afkodning og/eller læseforståelse.

3. Faglig læsning og skrivning

- Analyser 2-3 selvvalgte fagtekster til danskundervisningen på mellemtrinnet.
- Udarbejd opgaver til teksterne, som understøtter målet med undervisningen.
- Diskuter teksternes didaktiske muligheder i undervisning i faglig læsning og skrivning. Inddrag viden om faglig læsning og skrivning, herunder viden om sammenhængen mellem læsning og skrivning.

Performativt element: Demonstrer med udgangspunkt i en af de selvvalgte tekster, hvordan læreren kan støtte eleverne i deres arbejde med faglig læsning og skrivning.

4. Oplæsning og mundtlige fortællinger

- Udarbejd et undervisningsforløb om oplæsning og mundtlige fortællinger, der bl.a. sigter mod at udvikle eleverne mundtlige fortællekompetencer og deres viden om fortællingers genretræk, komposition og sproglige virkemidler.
- Beskriv og begrund forløbets indhold, faglige mål og progression.
- Analyser og vurder mindst en af de mundtlige tekster, som kunne indgå i forløbet.
- Diskuter de didaktiske udfordringer og problemstillinger, som knytter sig til undervisning i oplæsning og mundtlige fortællinger.

Performativt element: Vis gennem egen oplæsning eller fortælling, hvordan læreren kan støtte elevernes udvikling af mundtlige kompetencer.

5. Børnelitteratur og litterære kompetencer

- Analyser 1-2 børnelitterære tekster til mellemtrinnet.
- Udarbejd et undervisningsforløb med inddragelse af de valgte tekster.
- Forklar og begrund de litteraturpædagogiske overvejelser, der ligger til grund for undervisningsforløbet
- Diskuter, hvordan forløbet kan være med til at udvikle elevernes litterære kompetencer. Inddrag viden om børnelitteratur, litterære metoder og litteraturpædagogik i besvarelsen.

Performativt element: Demonstrer et eksempel på, hvordan læreren kan arbejde med elevernes litterære kompetencer med udgangspunkt i en af de valgte tekster.

6. Genrepædagogik

- Lav en analyse af en selvvalgt fag- eller skønlitterær tekst ud fra en genrepædagogisk tilgang
- Beskriv og forklar formålet med en genrepædagogisk tilgang
- Diskuter en genrepædagogisk tilgang i forhold til andre sprog- og litteraturpædagogikker

Performativt element: Modeller på baggrund af analysen af den selvvalgte tekst et eksempel på, hvordan man konkret kan arbejde differentieret med genrepædagogik

7. Multimodalitet i danskundervisningen

- Analysér en selvvalgt multimodal fagtekst med henblik på at vurdere dens anvendelighed i danskundervisningen. Inddrag læsepædagogiske overvejelser i din analyse og opstil formål og mål med teksten
- Udarbejd opgaver til den analyserede multimodale tekst.
- Diskuter fagdidaktiske udfordringer i arbejdet med multimodale tekster

Performativt element: Vis, hvordan læreren kan støtte elevernes læsning af den selvvalgte multimodale tekst.

8. Ældre børnelitteratur

- Vælg et ældre børnelitterært værk, og analyser det med henblik på at afdække og vurdere de sproglige og kulturhistoriske udfordringer i et multikulturelt perspektiv.
- Udarbejd et undervisningseksempel, som tager højde for elevernes forskellige forudsætninger
- Diskuter formålet med at arbejde med ældre børnelitteratur

Performativt element: Modeller et uddrag af teksten med henblik på at afdække de sproglige og kulturhistoriske udfordringer.

9. Film i undervisningen

- Analysér en selvvalgt film med henblik på en vurdering af dens anvendelighed i undervisningen.
- Udarbejd et undervisningsforløb til mellemtrinnet, hvor der både arbejdes med analyse af film og elevernes egenproduktioner af film
- Diskuter forholdet mellem analyse og produktion af film i undervisningen

Performativt element: Vis gennem en modellering, hvordan læreren kan understøtte udviklingen af elevernes analysekompetence i arbejdet med film

10. Børnelitteratur og digitale medier

- Tilrettelæg et undervisningsforløb i børnelitteratur, som understøtter elevernes læsevaner. Forløbet skal indeholde en digital produktion.

- Forklar og begrund forløbets organisering, indhold, progression og faglige mål.
- Analyser og vurder mindst en af de tekster, som indgår i forløbet.
- Diskuter begrebet "digital dannelse" i en aktuel danskfaglig kontekst.

Performativt element: Præsenter dit forløb for dine kommende danskkolleger (du har 3 min.).

10 spørgsmål til mundtlig eksamen, dansk slut forår 2014

1. Udvikling af elevernes mundtlige kompetencer

- udarbejd et undervisningsforløb i mundtlighed (fx mundtlige fortællinger, taler, lytning, dialog) til mellemtrin eller udskoling.
- Beskriv og begrund forløbets indhold, progression, faglige mål samt evaluering (fx respons på elevernes mundtlige produktioner).
- analyser og vurder mindst en af de mundtlige tekster, som indgår i forløbet.
- diskuter derudover de udfordringer og problemstillinger, som knytter sig til undervisning i mundtlighed.

Performativt element: Vis, hvordan den analyserede mundtlige tekst kan anvendes i dit/jeres undervisningsforløb

2. Oplæsning og mundtlige fortællinger

- udarbejd et undervisningsforløb i oplæsning og mundtlige fortællinger, der bl.a. sigter mod at udvikle eleverne mundtlige fortællekompetencer og deres viden om fortællingers genretæk, komposition og sproglige virkemidler.
- beskriv og begrund forløbets indhold, faglige mål og progression.
- analyser og vurder mindst en af de tekster, som indgår i forløbet.
- diskuter derudover de udfordringer og problemstillinger, som knytter sig til undervisning i oplæsning og mundtlige fortællinger.

Performativt element: Vis gennem egen oplæsning eller fortælling, hvordan læreren kan understøtte elevernes udvikling af mundtlige kompetencer.

3. Film

- udarbejd et undervisningsforløb i film efter eget valg (fx kortfilm, dokumentarfilm, spillefilm, musikvideo eller reklamefilm). Undervisningsforløbet skal bl.a. sigte mod at udvikle elevernes viden om filmens genre og virkemidler, deres analytiske kompetencer samt deres evne til selv at udtrykke sig i filmmediet (egenproduktion).
- beskriv og begrund undervisningsforløbets indhold, progression og opfyldelse af de faglige mål

- analyser og vurder mindst en af de film, som indgår i forløbet.
- diskuter, hvordan film kan anvendes i udvikling af elevernes fiktionskompetence.

Performativt element: Vis gennem et konkret eksempel, hvordan filmiske virkemidler kan gøres til genstand for undervisning.

4. Faktiske tekster i undervisningen

- tilrettelæg et projektorienteret undervisningsforløb om faktiske tekster, som indeholder en digital elevproduktion
- forklar og begrund projektets organisering, indhold, progression og faglige mål.
- analyser og vurder mindst en af de tekster, som indgår i forløbet.
- diskuter begrebet "digital dannelse" i en aktuel danskfaglig kontekst.

Performativt element: Præsenter dit projektforsløb for dine kommende danskkolleger (du har ca.3 min.) og overbevis dem om projektets kvaliteter

5. Udvikling af elevers skriftsproglige kompetencer

- Lav en analyse af elevernes skriftsproglige kompetencer i to selvvalgte elevtekster. I analysen skal viden om såvel makro- som mikroniveau inddrages.
- Beskriv forskellige tilgange til respons og evaluering af sprogbrug og grammatik i elevers tekster
- Diskuter, hvordan eleverne kan støttes bedst muligt i deres skriveudvikling.

Performativt element: Giv et konkret eksempel på, hvordan man kan evaluere sprogbrug og grammatik i en af de selvvalgte elevproducerede tekster

6. At arbejde med progression i læsning

- Definér og forklar følgende begreber: literacy, læsestrategier, læseforståelsesstrategier, læseteknikker.
- Lav en læsbarhedsanalyse af to tekster: en tekst der kan læses i 5. klasse og en der kan læses i 9. klasse
- Opstil formål og mål for dit arbejde med teksten og diskuter hvordan der kan ses en progression i krav til læseforståelse fra mellemtrin til udskoling.

Performativt element: Vis hvordan en af dine to tekster kan anvendes i din undervisning

7. Medier, multimodaliteter og literacy

- Udarbejd et undervisningsforløb i og med digitale medier hvor formålet er at styrke elevernes multimodale literacykompetence.
- Lav en analyse af mindst en af de multimodale tekster, der indgår i dit undervisningsforløb (det kan fx være en hjemmeside, et digitalt undervisningsmateriale, en app eller lignende)
- Diskuter hvilke udfordringer multimodale tekster stiller til elevernes læsekompetence.

Performativt element: vis hvordan du vil undervise i en af de multimodale tekster.

8. Læsning af ældre tekster

- Udarbejd et undervisningsforløb i ældre tekster i en multikulturel klasse
- Analysér mindst en af de tekster der indgår i dit undervisningsforløb
- Diskuter hvilke udfordringer der er i at læse og undervise i ældre tekster (tekster der er udgivet for mere end 60 år siden)

Performativt element: Demonstrer hvordan du vil undervise i den valgte tekst eller et udsnit af den.

9. Nyere børne- og ungdomslitteratur: litteraturpædagogik

- Udarbejd et undervisningsforløb i nyere børne- og ungdomslitteratur, der sigter mod at udvikle elevernes fiktionskompetence
- Analysér mindst en af de tekster som indgår i forløbet.
- Diskuter formålene med litteraturundervisningen i danskfaget

Performativt element: fremlæg en del af et selvproduceret undervisningsmateriale til en af de valgte tekster og vis hvordan dit litteraturpædagogiske grundsyn kommer til udtryk

10. Litterære analysemetoder

- Udarbejd et undervisningsforløb hvor eleverne arbejder med analyse og fortolkning af skønlitteratur.
- Analysér mindst en selvvalgt tekst.
Forklar og diskuter de litteraturpædagogiske konsekvenser af mindst tre analysemetoder (fx den biografiske, den nykritiske, den ideologikritiske eller den receptionsteoretiske)

Performativt element: Vis hvordan du vil undervise i dele af den valgte tekst.

BILAG 4: Vejledende køreplan for mundtlig prøve i dansk som undervisningsfag forår 2014

Tekst fra studieordning:

Prøven i undervisningsfagene dansk, 1.-6. klassetrin, og dansk, 4.-10. klassetrin

Prøven består af to delprøver. Der gives karakter for hver delprøve. Hver enkelt delprøve skal bestås, for at undervisningsfaget er bestået. Den samlede karakter i undervisningsfaget fastsættes som et gennemsnit af de to delkarakterer.

1. delprøve er en prøve skriftlig

Prøven tilrettelægges som en 24 timers hjemmeopgave. Opgaverne til henholdsvis dansk, 1.-6. klassetrin og dansk, 4.-10. klassetrin stilles af den enkelte professionshøjskole.

Den studerende skal skrive en sammenhængende tekst, der kommunikerer hensigtsmæssigt og honorerer formelle krav til retskrivning. Den skriftlig opgave er tredelt og skal indeholde:

- 1) analyse af en tekst inden for fagets faglige genrer, herunder inddragelse af et fagdidaktisk perspektiv
- 2) en skriftlig produktion af kommunikativ tekst (fx artikel, forældrebrev, anmeldelse etc.)
- 3) en refleksion over de genrerelaterede og indholdsmæssige valg der er truffet, fx af sprog og stil, bestemte sproghandlinger og layout. Desuden skal der reflekteres over spørgsmål som fx, hvilken betydning det formelle har i en tekst.

Den skriftlige opgave er på maks. 10 normalsider.

Den skriftlige delprøve afvikles som individuel prøve.

2. delprøve er en mundtlig prøve

Den mundtlige prøve tager afsæt i 10 af uddannelsesstedet bredt formulerede spørgsmål, som tilsammen dækker fagets kompetencemål. Hvert spørgsmål ledsages af en relevant performativ opgave.

Uddannelsesstedet offentliggør de 10 spørgsmål for den kommende prøvetermin 6 måneder før prøveterminen. Den studerende tildeles et af spørgsmålene ved lodtrækning. Resultatet af lodtrækningen meddeles den studerende om morgenen dagen før prøven.

Ved prøven får den studerende maks. 10 minutter til at indlede med den performative opgave. Resten af prøvetiden bruges derefter på samtale i tilknytning til spørgsmålet og eksemplet på performance.

Forberedelsestid: 1 døgn.

Eksaminationstid til den mundtlige delprøve: 45 minutter for en individuel prøve. Se tidsplan, hvis prøven afvikles som gruppeprøve.

Den mundtlige delprøve kan afvikles individuelt eller som gruppeprøve efter den studerendes valg.

Om de 10 eksamensspørgsmål

Lad spørgsmålets overskrift være en rød tråd i din planlægning og forhold dig til spørgsmålenes verber: udarbejd, beskriv og begrund, analyser, diskuter.

Husk at det er muligt at perspektivere eller samtænke dit forløb til andre sider af danskfaget, selv om spørgsmålets emne selvfølgelig skal være det centrale.

Udarbejd et undervisningsforløb: forløbet kan være langt eller kort, du kan være interesseret i at gå i dybden med to lektioner, og derfor i øvrigt kun skitsere overordnet, hvad der er sket før og efter disse lektioner. Eller du kan være interesseret i den langsigtede progression og forløbet kan være langt. I et undervisningsforløb skal du altid som minimum beskrive: hvilket klassetrin, mål, aktiviteterne og deres rækkefølge, undervisningens genstand (De didaktiske spørgsmål: hvorfor, hvordan, hvad?).

Valg af tekst(er): Den tekst/de tekster du vælger til analyse skal være med til at belyse dit didaktiske fokus. Du skal kunne begrunde dine tekstvalg.

Analyser: Du skal analysere den/de valgte tekster ud fra dit teoretiske og didaktiske fokus. Vi anbefaler at du starter med at lave "en bred analyse" på flere niveauer, og derefter vælger nogle fokuspunkter ud, som du finder særligt væsentlige. Det er disse du analyserer til eksamen, for du kan ikke nå hele vejen omkring. Men du har samtidigt analyseret din tekst så grundigt/bredt, at du er parat til at diskutere andre analyseområder/fokuspunkter ved eksamensbordet.

Performativt element: Betyder at fremføre, føre frem, gøre. Det performative element er indført for at du ikke kan nøjes med at tale *om* det faglige stof, du skal også konkret vise eksempler på, hvordan du vil arbejde med det i undervisning.

Du må gerne tænke kreativt i det performative element. Hvordan kan du funktionelt gøre noget inden for spørgsmålet.

Demonstrer/modeller: Betyder at skabe et eksempel. Du kan således modellere en opgave for eleverne ved at gøre det du vil have eleverne til, så de kan imitere efterfølgende, eller så de kan få øje på valgmuligheder i forhold til aktiviteten.

Forslag til forberedelse:

Det er en lang proces at blive klar med 10 spørgsmål. Vi foreslår at du arbejder løbende med de 10 spørgsmål og fordeler tiden, sådan at du fx arbejder med at færdiggøre 3 spørgsmål om måneden. Det er lidt forskelligt, hvad det enkelte spørgsmål kræver, men det kan være en god ide

- at se på gamle noter og artikler om det faglige område
- overveje mål og formål med den didaktik inden for området du arbejder med, og hvad det betyder for hvilket fokus du vil lægge i det faglige felt og det didaktiske forløb

- at beslutte sig for hvilke(n) tekst (er), der skal analyseres/bruges i undervisningen og analysere den/dem
- derefter fokusere fagligt felt og didaktisk forløb
- lave sig en mappe til hvert enkelt område, så du udover det der kræves i spørgsmålet kan samle faglige pointer og perspektiver til det enkelte spørgsmål

Vejledning

Der er tilknyttet en vejledningsressource til eksamen. Den enkelte underviser tilrettelægger hvordan vejledningen skal foregå. Det kan være fælles workshops, gruppe- eller individuel vejledning.

Foreløbigt om afleveringsprocedure :

De formelle rammer om afleveringsprocedure er ikke helt på plads, så der vil komme nærmere besked om dette. Sandsynligvis vil du et stykke tid inden eksamen skulle aflevere en ganske kort beskrivelse af dine valg inden for hvert spørgsmål samt vedhæfte den tekst (eller uddrag fra den tekst), du har valgt at analysere.

Eksamen:

Den samlede er 45 minutter, herunder er eksaminationstiden 30-35 minutter.

Medbring disposition over din fremlæggelse i kopi til både eksaminator og censor.

Medbring materialer : fx den tekst du analyserer, læremidler, øvelser, visualiseringer af dit undervisningsforløb etc.

Du lægger ud med egen fremlæggelse i maksimum 15 minutter inkl. performanceelementet. Derefter foregår resten af eksaminationen som en samtale.

Du tilrettelægger selv din fremlæggelse, herunder hvornår dit performancelement fungerer bedst.

Du skal være forberedt på at du kan blive afbrudt undervejs i din fremlæggelse.

Mange hilsner

Danskunderviserne på BK og Zahle